

सुख्खा मुख

यस तथ्य पानाले मुख सुख्खा हुनुको कारण के हो र यसका लागि तपाईंले के गर्नुपर्छ भनेर बताउँछ।

मुख सुख्खा हुनु

मुख सुख्खा हुनु भनेको थुकको प्रवाह घट्नु वा उत्पादन हुने थुकको मात्रा घट्नुको कारण हो। यो प्रायः बिस्तारै विकसित हुन्छ र हल्का देखि गम्भीर अवस्थाको हुन सक्छ।

यदि तपाईंसँग सुख्खा मुख छ भने, तपाईंले निम्न लक्षणहरू अनुभव गर्न सक्नुहुन्छ:

- घाँटी दुखेको
- निल्ल कठिनाइ
- सास गनाउने
- तिर्खा
- सुख्खा नाक परिच्छेद
- जिब्रो वा मुखमा सुख्खा, झनझन वा टक्कर महसुस
- कर्कश स्वर वा बोल्ने समस्या
- मौखिक ध्रश
- बाक्लो, कडा थुक
- सुख्खा फाटेका ओठ वा मुखको कुनामा पीडायुक्त र फुटेको छाला

थुक किन यति महत्त्वपूर्ण छ?

थुक दाँत किरा विरुद्ध शरीरको प्राकृतिक सुरक्षा हो। थुकले दाँत वरिपरिको खानाको फोहोरलाई पखाल्छ, जीवाणु सहितको चिप्लो तह (प्लाक), खाना र पेय पदार्थहरूबाट उत्पादित हानिकारक एसिडलाई बेअसर गर्दछ, मुखको नरम तन्तुहरूलाई बचाउँछ र दुसी (फंगल) सङ्क्रमणलाई रोक्छ। थुकले फ्लोराइड, क्याल्सियम र फस्फेट जस्ता खनिजहरूको भण्डारको रूपमा काम गरेर दाँतको रक्षा गर्न मद्दत गर्दछ, जसले दाँतको इनामेललाई बलियो बनाउन मद्दत गर्दछ।

पर्याप्त थुक बिना तपाईंको दाँत व्यापक क्षयको जोखिममा हुन्छ।

मुख सुख्खा हुनुको कारण के हो?

थुकको प्रवाह उमेर सँग कम हुन सक्छ। सुख्खा मुख Sjögren's syndrome, lupus, मधुमेह, अल्जाइमर रोग र स्ट्रोक, र antidepressants, antihistamines, decongestants, रक्तचापको औषधि, पिडानाशक र diuretics जस्ता औषधिहरूको कारण पनि हुन सक्छ। केमोथेरापी र रेडियोथेरापी (विशेष गरी टाउको र घाँटीमा विकिरण) ले पनि मुख सुख्खा हुन सक्छ।

सुख्खा मुख हुनुमा निम्न कुराहरूले पनि योगदान गर्न सक्छ:

- धूम्रपान, भाप वा ई-सिगरेटको प्रयोग
- मदिरा सेवन
- घुर्ने
- आफ्नो मुखबाट सास फेर्नाले
- उच्च क्याफिन भएको पेय पदार्थको सेवन
- निराशापन
- तनाव, र/वा

- निर्जलीकरण (जस्तै ज्वरो, बान्ता, पखाला, खेलकुदको कारण वा अपर्याप्त तरल पदार्थ सेवनबाट)।

मैले के गर्नुपर्छ?

तपाईंको डाक्टर वा दन्त चिकित्सकले तपाईंको सुक्खा मुखको कारण पहिचान र उपचार गर्न सक्षम हुनेछन्। यो केवल क्याफिनयुक्त पेय पदार्थहरूको सेवन कम गर्ने र पानीको सेवन बढाउने कुरा हुन सक्छ। दाँत किराले खानबाट र क्षयबाट बच्न मद्दत गर्न, दन्त चिकित्सकले उच्च मात्रामा फ्लोराइड भएको फ्लोराइड मुख धुने, जेल वा टुथपेस्टको प्रयोग सिफारिस गर्न सक्छन्।

सुक्खा मुखको असजिलोपनलाई कम गर्न:

- बारम्बार पानीको चुस्की लिनुहोस्
- थुक प्रवाह बढाउन चिनी-रहित गम चपाउनुहोस्
- 'थुक विकल्प' प्रयोग गर्नुहोस् (धेरै फार्मेसीहरूबाट उपलब्ध)
- बारम्बार समय अन्तरालहरूमा मुखमा पानी स्प्रे गर्न सानो स्प्रे बोतल (एटोमाइजर) प्रयोग गर्नुहोस्।

तपाईं निम्न सुझावहरू पनि प्रयास गर्न सक्नुहुन्छ:

- सुक्खा मुखको महसुसलाई कम गर्न चिनी भएका मिठाइ वा पेय पदार्थहरू प्रयोग नगर्नुहोस्। यी बानीहरूले दाँतको क्षयलाई छिटो बनाउँछ।
- नरम टुथब्रस र कम धर्षण गर्ने, कम फोमिड फ्लोराइड टुथपेस्टले दाँत माइनुहोस् र नियमित रूपमा पखाल्नुहोस्।
- भाप धूम्रपान नगर्नुहोस् वा ई-सिगरेट प्रयोग नगर्नुहोस्।
- मद्यपानको सेवन सीमित गर्नुहोस्।
- चिया, कफी, हल्का पेय पदार्थ र क्याफिनको मात्रा बढी हुने ऊर्जा पेय जस्ता पेय पदार्थहरूको खपत सीमित गर्नुहोस्।
- खानालाई नरम बनाउन र चपाउन र निल्न सजिलो बनाउन ग्रेभिहरू र ससहरू प्रयोग गर्नुहोस्।
- सुख्खा ओठलाई शान्त पार्न र जोगाउन ओठ बाम प्रयोग गर्नुहोस्।
- रक्सी वा पेरोक्साइड भएको मुख धुने पदार्थहरूबाट मुख कुल्ला नगर्नुहोस्।

स्मरण रहोस्

सुक्खा मुखले मुखको स्वास्थ्यलाई छिटो बिगार्न सक्छ। सुझावको लागि दन्त चिकित्सकसँग परामर्श गर्नुहोस्।

थप जानकारीको लागि

- आफ्नो दन्त चिकित्सकलाई सम्पर्क गर्नुहोस्।
- www.health.qld.gov.au/oralhealth मा जानुहोस्।
- १३ हेल्थ (13 HEALTH) (१३ ४३ २५ ८४) लाई दिनको २४ घण्टा, हप्ताको सात दिन गोप्य स्वास्थ्य सुझावको लागि सम्पर्क गर्नुहोस्।
- oral_health@health.qld.gov.au मा इमेल गर्नुहोस्।